

Timely Torah, May 17th 2020
 Reconnecting to Our Shuls Series – Part 4

This Shiur is kindly sponsored by
 Yitzchok and Barbara Lehmann Siegel in honor of the yahrzeit (23 Iyar) of Barbara's
 father Dr Manfred Lehmann - Rav Menasha Raphael ben haChaver Chaim v'Fayga
 Lehmann ע"ה
 And by
 David and Irene Feuer in honor of the yahrzeit (27 Iyar) of David's mother Rochelle
 Feuer, Rochel bat Altar Chaim Binyamin, ע"ה
 and by
 Moish and Liorah Berger in honor of the yahrtzeit (23 Iyar) of Moish's mother Sarah
 bas Alexander Yitzchak ע"ה

Windows in the Beis Hamikdash

1. I Melachim 6:4

ד וַיַּעַשׂ לְבַיִת, חַלּוֹנֵי שְׂקָפִים אֲטוּמִים. 4 And for the house he made windows broad within, and narrow without.

How do we understand the windows?

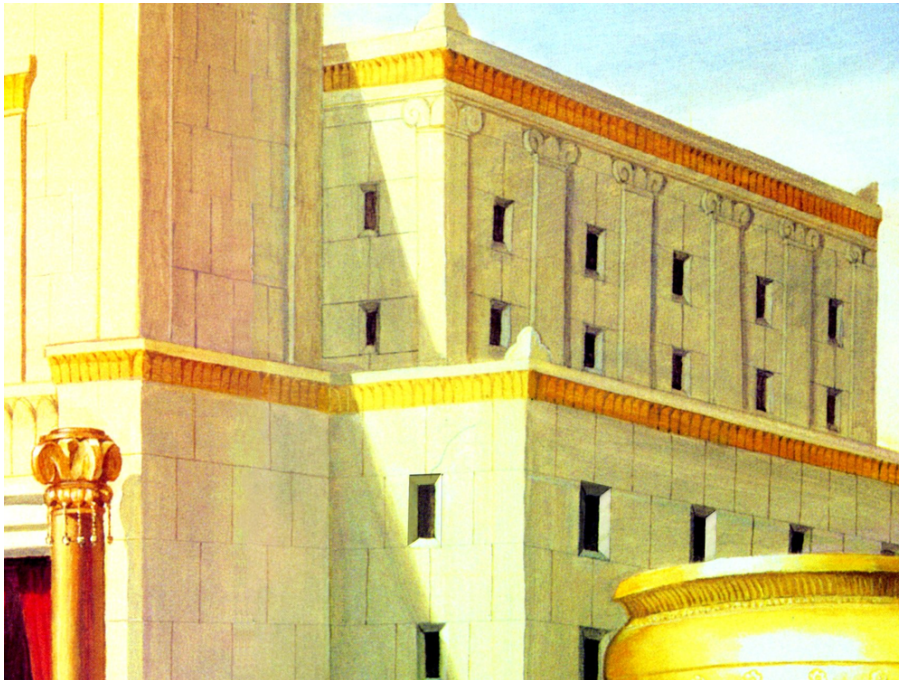
2. Talmud Bavli, Menachos 86b

(מלכים א ו, ד) ויעש לבית חלוני שקופים אטומים תנא שקופין [מבפנים] ואטומים [מבחוץ] לא לאורה אני צריך

With regard the Temple built by King Solomon, the verse states: **“And he made for the House, windows narrow and broad”** (I Kings 6:4). The Sages **taught** in a *baraita*: Typically, windows are constructed to widen toward the inside in order that the light from the outside would be dispersed throughout the room. For the Temple, God said: Make the windows **narrow within and broad without**, as **I do not require its illumination**. On the contrary, the light of the Temple is to be radiated outward.

3. Ralbag, ad loc.

ויעש לבית חלוני שקופים אטומים. פירשו רז"ל שהיו רחבים מבחוץ וצרים מבפנים להורות שאינו צריך לאורה **אלא כי זה דרך דרש** כי כבר התבאר במופתים הנדסיים כי מפני היות החלונות רחבות מבחוץ והולכות בשפוע ירבה יותר האור בבית כמו שנזכר אחר זה

4. Abarbanel, ad loc.

ויותר נכון לפרש בזה שהם שמות הפכיים, ר"ל שקופים מלשון פתיחה והשקפה, כמו (בראשית כ"ו ח') וישקף אבימלך, (שופטים ה' כ"ח) בעד החלון נשקפה, ואטומים מלשון סתימה, כמו (משלי כ"א י"ג) אוטם אזנו (שם י"ז כ"ח) אוטם שפתיו, וענינו שהיו החלונות האלו עשויים בתקון מלאכה כמו אשנבים וחרכים, כדרך שעושים המלכים מענין שבכה דקה כסדקי' דקים, שהמלכים עומדים שמה בחלונות ההם והם רואים את הכל ואינם נראים, ולפי שהיה אם כן בחלונות ההם חלק מהפתוח וחלק מהסתום כאלו הם מורכבים משניהם, לכן קראם שקופים אטומים על דרך (בראשית כ"ג ד') גר ותושב. והנה עשה שלמה זה, לפי שיבא אור לבית מאותם החלונות ולא יוכל אדם מבחוץ לראות בהם דבר, ועל זה הדרך יפורש מה שאמר יחזקאל (יחזקאל מ' ט"ז) וחלונות אטומות אל התאים וגומר. ואפשר עוד לפרש חלוני שקופים אטומים, שהיו חלונות מעוקמים ולא היו הולכים על זוית ישר כי אם בעקום, כמו שעושים בחומה הרחבה מאד שעושים בה האשנב בזה הדרך, ולזה קראם שקופים אטומים להיותם פתוחים קצת ואטומים קצת. ומאשר אמר הכתוב ויעש לבית ולא אמר ויעש בבית, אדרוך אני דרך אחר מהפירושו, והוא ששקופים אינם פתוחים, כי אם מענין ההשקפה והיא הראייה, וידמה ששלמה צוה לעשות חלונים מזכוכית להשיג בבית כדי שיכנס בהם האור ולא יראה אדם בהם דבר, וזהו אמרו ויעש לבית חלונים שהם שקופים, ר"ל נראים ובהירים בעצמם, והיו אטומים כי לא היו פתוחים כי אם

סתומים, להיותם מזכוכית שהוא דבר מקשיי מדובק ומתאחד יחד ונקראים בלעז וידריאד"ש, וגם היום ינהגו בבנינים הגדולים לשום אותם בקירות הבתים:

Windows in Exile

5. Daniel 6:11

יא וְדָנְיָאֵל כָּדִי יָדַע דִּי-רָשִׁים כְּתָבָא, עַל לְבֵיתָהּ, וְכוּיִן פְּתִיחוֹן לֵיהּ בְּעֵלְיֵתָהּ, נֶגְדַּד רְיוּשָׁלַם; וְזָמְנִין תִּלְתָּהּ בְּיוֹמָא הוּא בְּרִדָּה עַל-בְּרִכּוּהֵי, וּמְצִילָא וּמוֹדָא קֳדָם אֱלֹהֵהּ, כָּל-קָבֵל דִּי-הָוָא עֲבַד, מִן-קֳדָמַת דְנָה. {ס}

11 And when Daniel knew that the writing was signed, he went into his house--now his windows were open in his upper chamber toward Jerusalem--and he knelt upon his knees three times a day, and prayed, and gave thanks before his God, as he did aforetime. {S}

Windows in the Shul

6. TB Brachos 31a

אָמַר רַבִּי תִּיַיא בַר אָבָא: לְעוֹלָם יִתְפַּלֵּל אָדָם בְּבֵית שְׂנִישׁ בּוֹ סְלוּנוֹת, שְׁנֵאָמַר: "וְכוּיִן פְּתִיחוֹן לֵיהּ וְגו'".

Many *halakhot* are derived from evoking the prayers of biblical characters. **Rabbi Ḥiyya bar Abba said: One should always pray in a house with windows, as it is stated** regarding Daniel: “And when Daniel knew that the writing was signed, he went to his house. In his attic **there were open windows** facing Jerusalem, and three times a day he knelt upon his knees and prayed and gave thanks before his God, just as he had done before” ([Daniel 6:11](#)).

7. Mishna Torah, Hilchos Tefillah 5:6

תקוין המקום פיצד. יעמד במקום נמוך ויחזיר פניו לפתל. וצריך לפתח חלונות או פתחים כנגד ירושלים כדי להתפלל כנגדן שנאמר (דניאל ו' יא) "וכיון פתיחן לה בעליתה" וגו'. וקובע מקום לתפלתו תמיד. ואין מתפלל בקרבה ולא אחרית בית הכנסת אלא אם פן החזיר פניו לבית הכנסת. ואסור לישוב בצד העומד בתפלה או לעבר לפניו עד שירחיק ממנו ארבע אמות :

Place where the worshiper prays. He should stand in a low place and turn his face to the wall. Windows or doors towards Jerusalem should be opened, and he should stand facing them when he prays, as it is said, "Now his windows were open in his upper chamber towards Jerusalem" (Daniel 6:11). There should be one fixed place set apart for prayer. It should not be recited in a ruin nor at the rear of a synagogue, unless the worshiper turns his face towards the synagogue. It is forbidden to remain seated at the side of one who is standing in prayer, or pass in front of him unless he has moved away from the worshiper to a distance of four cubits.

8. Responsa of the Rambam, 139:2

שאלה ותורינו רבינו מהו זה שאמרו רז"ל ברכות (ל"א) (* נוסח הגמ' שלנו אמר ר' חייא בר אבא:) אמר רבי חנינא לעולם אל יתפלל אדם אלא בבית שיש בו חלונות שנאמר וכיון פתיחן ליה בעליתה נגד ירושלים אם זה הלכה פסוקה כן ראינו כמה מקומות יתפללו בהם ואין בהם חלונות ומה צורך בחלונות לתפלה יורינו אדוננו ושכרו כפול מה: תשובה בתי כנסיות המיוחדין לתפלת צבור אין להצריך בהם חלונות ואין משגיחין להם ואמנם דברי רבי חנינא שאמר לעולם אל יתפלל אדם אלא בבית שיש בו חלונות שנא' וכיון פתיחין ליה וגו' הם ביחיד המתפלל בביתו כמו שהי' עושה דניאל לפי שיצטרך לו הכוונה בתפילה ועוד יהי' כנגד פניו חלון פתוח לאויר כדי שיצייר במחשבתו שהוא כנגד ירושלים ואין דבר חוצץ בינו לבינה לא בנין ולא קורות לפי שבחלונות ימשך ראות הרואה מהם אל אויר מרווח ואין ספק שציור זה ודמיונו יחייב כוונה גדולה זה נראה לי: משה בר מיימון זצ"ל (* נעתק מס' מעשה רוקח כי בפאר הדור איננה נכונה: אב"א

9. Zohar, Pekudei II:251a

אלין חלונות ואלין חרכים קיימי כלהו לאחדא כל צלותין דסלקין מתתא לעילא ולא שגחא בהו לאעלא לון קמי קב"ה, ועל דא כל בה"כ דלית ביה חלונות לאו אתר לצלאה ביה כדקא יאות דהא בה"כ דלתתא לקבל בה"כ דלעילא, בה"כ דלעילא אית ביה חלונות כמה דאמרן, הכי נמי לתתא לעילא כנסת הגדולה אית ביה תריסר חלונות עלאין הכי נמי להאי בה"כ תתאה וכלא קיימאן דא לקבל דא בגין דעלמין קיימין אלין כגוונה דאלין וקב"ה סליק יקריה בכלא

Reasons

10. Tur, OC 90

וצריך שיהיו חלונות פתוחין לו דאמר רחב"א אמר ר"י לא יתפלל אדם אלא בבית שיש בו חלונות שנא' וכוין פתיחן ליה בעילייתה ופירש"י שהחלונות גורמין שיכוין לבו שיסתכל כלפי שמים ולבו נכנע ולפ"ז צריך שיהיו פתוחים לאותו רוח שיתפלל

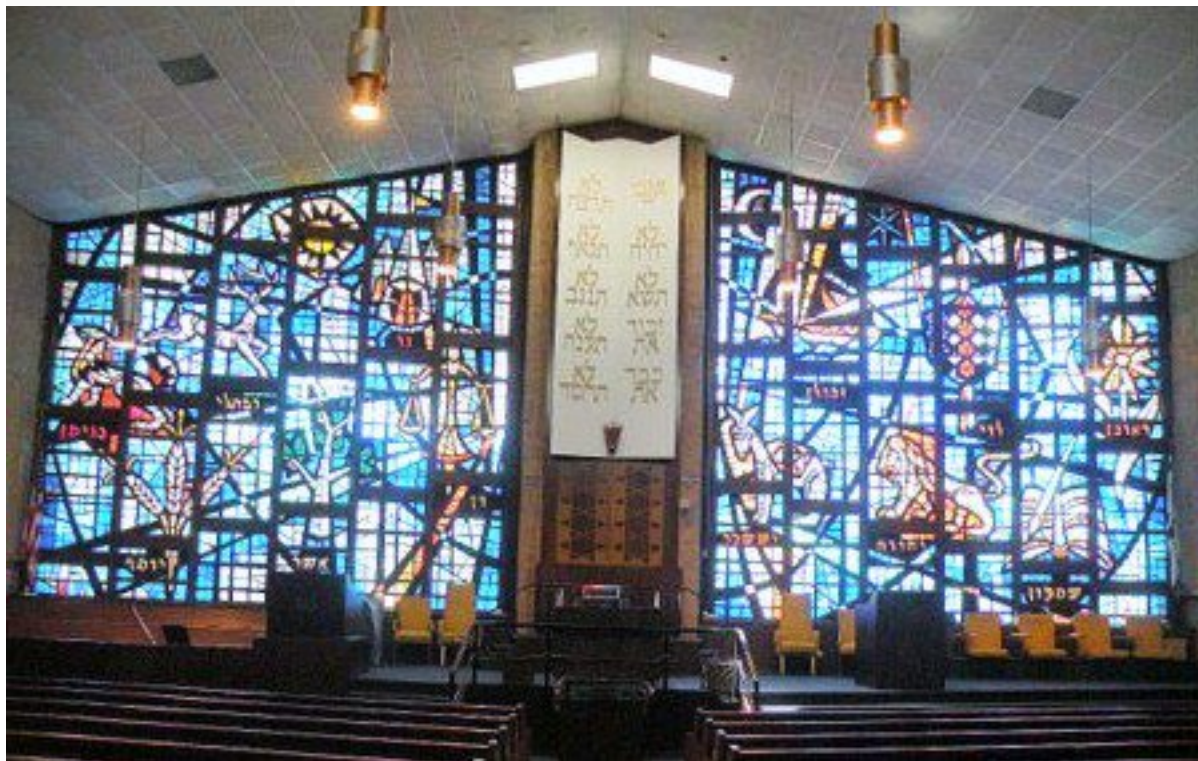
11. Beis Yosef, ad loc.

ותלמידי ה"ר יונה כתבו אפשר לומר שהטעם הוא מפני שע"י ראיית האור תתישב דעתו יותר ויוכל לכוין כראוי א"נ רוצה לומר שיהיו פתוחים החלונות כנגד המזרח כדאיתא בקרא כגד ירושלים מפני שעל ההבטחה הזאת יכוין בתפלתו כנגד המקום יותר ותהיה תפלתו רצויה ומקובלת ע"כ ומה שיש לדקדק על זה אכתוב בס"י צ"ד בס"ד: ולענין מספר החלונות שצריך להיות בבהכ"נ לא נתפרש בתלמוד ולא בדברי הפוסקים אבל בספר הזהר כתב בפרשת אלה פקודי שצריך להיות בו י"ב חלונות לסבת סוד נכמס:

12. Kaf Hachaim, Shulchan Aruch OC 90:sk 20

ונ"מ דאפילו סומא צריך להתפלל בבה"כ שיש בו חלונות ועוד עיין בזוה"ק פ' בשלח דף נ"ט ע"ב בר"מ שכתב וז"ל והוא בי כנישתא ליהוי ביה חלונות דכתיב וכוין פתיחן כגיונא דלעילא וע"ד משיח מן החלונות מציץ מן החרכים

Number of Windows

13. Shulchan Aruch OC 90:4

צריך לפתוח פתחים או חלונות' כנגד ירושלים כדי להתפלל כנגדן וטוב שיהיו בב"ה י"ב חלונות :

It is necessary to open openings or windows in facing Jerusalem, so as to pray opposite them. And it is recommended for a synagogue to have twelve windows.

14. Kaf Hachaim, ad loc. Sk 22-23

כף החיים על שולחן ערוך אורח חיים צ':כא:א

כא) שם כדי להתפלל כנגדן, וא"כ פה עיר קדשנו ירושת"ו שיש מתפללין לצד מזרח ויש לצד צפון וכו' כדי לכוין עמידתם נגד בית המקדש צריך לעשות החלונות בצד ההוא שמתפללין כנגדו אם במזרח עושין במזרח ואם בצפון עושין בצפון וכו'!

15. Ateres Zekeinim, ad loc.¹

וטוב שיהיו בב"ה י"ב חלונות. וא"צ להיות כולם לצד המזרח אדרבה צריך להיות לכל הצדדים ויהיו פתוחים) **זוהר פ'**! (פקודי) וכן ראיתי מאדוני אבי זקני הגאון שהיה לו ב"ה מיוחד בק"ק ויינא ובנה י"ב חלונות ג' מכל צד וראוי לחוש לדברי שניהם:

16. Sefer Taamei Haminhagim

**קסג מעם שאמרו ז"ל שבכל ביהכ"נ יהיו י"ב חלונות, לפי שכל אי מ"ב שבמי
ב"י יש לו חלון אחד ברקיע כפי בחינת נשמת שבטו וממונים בכל ביהכ"נ
י"ב שרפים כנגד שבטי יה, וכל שרף מעלה תפלת בני שבטו דרך חלון ומדרגה
הקדושה המתווכת לנשמתו (שפתי צדק פי' ל"א) ***

17. Sha'ar ha-Kavanot, Inyan Nusach ha-Tefila, page 328

---

¹ Author: [Menachem Mendel Auerbach](#)

Composed in (c.1620 - c.1680 CE). Commentary on Shulchan Aruch, of which only the part on Orach Chaim has been published, appearing in most standard editions of Shulchan Aruch.

שכח	שער	ענין נוסח התפלה	הכונות
ועתה אכתוב נוסח התפלה, שקבלתי ממורי ז"ל, ובראשונה אכתוב ענין א' שא"ל מירי ז"ל, בענין הפזמונים והפיוטים שתקנו האחרונים, דע לך, כי מורי ז"ל לא היה אומר שום פזמון, ושום פיוט ובקשה, כאלו יסדרו האחרונים, כגון ר' שלמה בן גבורל וכיוצא, לפי שאלו האחרונים לא ידעו דרכי הקבלה, ואינם יודעים מה שאומרים, וטועים בסדר דבורם, בלי ידיעה כלל, ובפרט פזמין יגדל אלהים חי כו', וכן דידי אשמנו באומר ובפועל כו', וכן ביום הכפורים, לא היה אוכר ודוי של רבינו נסים, ור' שי"ט ו' אדרוטל, ור' יצחק בן ישראל, שתקנו כל אחד ודוי, בערבית, ושחירת, ובמוסף, ובמנחה, ובנעילה לא היה אומר אותם כלל, אבל היה אוכר התפלות והבקשות ופזמונים שתקנו הראשונים, כמי תפלת ר"ע ע"ה, ותפלת ר"א בן עזר, והתפלת רבי נחוניא בן הקנה ע"ה וכן היה אומר כל הפיוטים ופזמונים, שתיקן ר"א הקליר, הלא המה במחזור האיטלקים, לפי שכל אלו הראשונים, תקנו דבריהם על פי חכמת האמת, והיו יודעים מה שתקנו ואם גם אם הם באמצע ברכות יוצר היה אומרם, לפי שהם היו הנאים, והיו יודעים מה היו מתקנים, וכל דבריהם היו מיוסדים על פי האמת, ושבעתי בשם מורי ז"ל, כי הקליר יסדר קרוביך במחזור האשכנזים, הוא רבי אלעזר ב"ר יבעון, כנזכר במדרש על פסוק מכל אבקת רובל, זה ר' אלעזר ב"ר שמעון, והיה קראי והנאי ופייטן וקרוביך, אבל אני לא שמעתי ממורי ז"ל (ב). ואמנם בעיקרי המנוגים עצמם, שיש הפרשים רבים וסנויים רבים, בענין נוסח התפלות בעצמם, הוץ מענין הפזמונים והפיוטים הנוספים בתוך התפלות, אלא בנוסח הברכות	ועתה אכתוב נוסח התפלה, שקבלתי ממורי ז"ל, ובראשונה אכתוב ענין א' שא"ל מירי ז"ל, בענין הפזמונים והפיוטים שתקנו האחרונים, דע לך, כי מורי ז"ל לא היה אומר שום פזמון, ושום פיוט ובקשה, כאלו יסדרו האחרונים, כגון ר' שלמה בן גבורל וכיוצא, לפי שאלו האחרונים לא ידעו דרכי הקבלה, ואינם יודעים מה שאומרים, וטועים בסדר דבורם, בלי ידיעה כלל, ובפרט פזמין יגדל אלהים חי כו', וכן דידי אשמנו באומר ובפועל כו', וכן ביום הכפורים, לא היה אוכר ודוי של רבינו נסים, ור' שי"ט ו' אדרוטל, ור' יצחק בן ישראל, שתקנו כל אחד ודוי, בערבית, ושחירת, ובמוסף, ובמנחה, ובנעילה לא היה אומר אותם כלל, אבל היה אוכר התפלות והבקשות ופזמונים שתקנו הראשונים, כמי תפלת ר"ע ע"ה, ותפלת ר"א בן עזר, והתפלת רבי נחוניא בן הקנה ע"ה וכן היה אומר כל הפיוטים ופזמונים, שתיקן ר"א הקליר, הלא המה במחזור האיטלקים, לפי שכל אלו הראשונים, תקנו דבריהם על פי חכמת האמת, והיו יודעים מה שתקנו ואם גם אם הם באמצע ברכות יוצר היה אומרם, לפי שהם היו הנאים, והיו יודעים מה היו מתקנים, וכל דבריהם היו מיוסדים על פי האמת, ושבעתי בשם מורי ז"ל, כי הקליר יסדר קרוביך במחזור האשכנזים, הוא רבי אלעזר ב"ר יבעון, כנזכר במדרש על פסוק מכל אבקת רובל, זה ר' אלעזר ב"ר שמעון, והיה קראי והנאי ופייטן וקרוביך, אבל אני לא שמעתי ממורי ז"ל (ב). ואמנם בעיקרי המנוגים עצמם, שיש הפרשים רבים וסנויים רבים, בענין נוסח התפלות בעצמם, הוץ מענין הפזמונים והפיוטים הנוספים בתוך התפלות, אלא בנוסח הברכות	והתפלות עצמם, יש שנויים רבים בין סדורי התפלות, בין מנהג ספרד, ובין מנהג קאטלוגיא ובין מנהג אשכנז, וכיוצא בזה. הגה בענין הנהגה א"ל מורי ז"ל, שיש ברכיע י"ב חלונות, כנגד י"ב שבטים, וכל שבט ושבט עולה תפלתו דרך שער א' מיוחד לה, וה"ס י"ב שערים הגז' בסוף יחזקאל, והנה אין ספק, כ"א תפלות כל השבטים היו שוות, לא היו צורך לי"ב חלונות ושערים, וכל שער יש לו דרך בפני עצמו אלא ודאי מוכרח הוא שכיון שתפלותיהם מיוחדות, לכן צריכים שערים מיוחדים לכל שבט ושבט, כי כפי שרש ומקור נשמית השבט ההוא, כך צריך להיות סדר תפלתו, ולכן ראוי לכל א' וא', להתחיל כמנהג סדר תפלתו כמנהג אבותיו, לפי שאין אתנו ידוע מי הוא נישבט זה, ומי הוא מישבט זה, וכיון שאבותינו החזיקו במנהג ההוא אולי הוא מן השבט ההוא, הראוי לו איתי המנהג, ועתה בא לבטלו, ואין תפלתו עולה למעלה, אם לא בדרך הסדר ההוא, אבל צריך שתדע שאין זה אלא בענין חיבות מיוחדות באמצע התפלה וכיוצא בו כגון להקדיש הדוד קידם ברוך שאמר או אחי כ וכיוצא, אבל מה שהוא מיוסד עפ"י הדין המפורש בתלמוד, זה הוא דבר השווה לכל נפש, ואין חילוק ביניהם כלל בכל השבטים.	וזה נוסח התפלה, כאשר קבלתי ממורי ז"ל, וכדי שלא אאריך, אכתוב סדרה, כפי דפוס הסדור של כל השנה ממנהג ספרד, הנדפס בשנת רפ"ד ליצירה, הנהגה כל ברכות הנאמרות ביחוד קודם התפלה, לא קבלהים ולא שמעתיים ממורי ז"ל, אבל ענין ברכת הנותן ליעף כת, היה הוא ז"ל נוהג לאומרה שלא כמ"ש הש"ע, גם ראיתי איתו עונה אכן באמצע שתי ברכות, של אשר קדשנו על

There are many differences between the [various] prayer books, between the Sefardi rite, the Catalonian rite, the Ashkenazi rite, and the like. Concerning this matter, my master [the [Ari](#)] of blessed memory told me that there are twelve windows in heaven corresponding to the twelve tribes, and that the prayer of each tribe ascends through its own special gate. This is the secret of the twelve gates mentioned at the end of [the book of] [Yechezkel](#). There is no question that were the prayers of all the tribes the same, there would be no need for twelve windows and gates, each gate having a path of its own. Rather, without a doubt it necessarily follows that because their prayers are different, each and every tribe requires its own gate. For in accordance with the source and root of the souls of that tribe, so must be its prayer rite. It is therefore fitting that each and every individual should maintain the customary liturgical rite of his forefathers. For you do not know who is from this tribe and who from that tribe. And since his forefathers practiced a certain custom, perhaps he is from that tribe for whom this custom is appropriate, and if he comes now and changes it, his prayer may not ascend [to heaven], when it is not offered in accordance with that rite.